

verklaarde met enthousiasme, dat Penning wel was „n bejaarde man en kan nie so onvermoeid reis nie, maar vrienden wat hom wil hoor, kan daarop reken dat hij sal kom”.

Omgekeerd heeft ook Penning op z'n reis veel genoten: hij verzamelde materiaal, met het minst op de hem zoo sympathieke manier: door met de menschen te praten; hij bezocht allerlei punten, die in de geschiedenis van Zuid-Afrika van belang zijn, en controleerde zijn beschrijvingen daarvan, hij trachtte zich ook een inzicht te vormen in de meest voorliggende behoeften van het Afrikaansche volk en in de beteekenis, die Hollandsche immigratie daarbij zou kunnen hebben. En over zijn resultaten was hij zeer tevreden. „Wanneer ik in Holland terug mag keeren”, zoo schreef hij in een der Afrikaansche kranten, „zal ik veel goeds te vertellen hebben van de Afrikaners. Zij hebben mij gul en gastvrij ontvangen; hun deur stond altijd voor mij open en onder hun dak heb ik geslapen. Ik ging met grootsche idealen naar Zuid-Afrika en heb er niet één verloren! Zelfs keer ik rijker terug dan ik kwam”.

Maar hij had toch klaarblijkelijk ook de zwakke steelen van het Afrikaansche leven gezien. Want in hetzelfde blad schreef hij, zoo tusschen zijn gewone verhalen over Piet Retief en den Volksraad van Pieter-Maritzburg door, een stukje als dit, passend in het kader van het behandelde ongetwijfeld, maar in zijn vorm toch duidelijk als voor de toekomst bedoeld: „Omdat ik mijn vaderland lief heb, heb ik het Afrikaansche volk lief, want het is een stamverwant volk. De klemen voor een groote natie sluimeren in dit volk, maar het moet letten op de valsche vleien, waarin men kan wegzinken. Er moet recht en gerechtigheid heerschen, trouw aan het gegeven woord. De groote voorgangers, de helden van Afrika... zijn voor hun gegeven woord in den dood gegaan en uit hun graven klinkt nog de vermaning, dat aan een gegeven woord niet gewerkt of getornd mag worden”.

En een andere les, even duidelijk op de behoefte van het oogenblik gericht, volgt even verder: „Er is een deel van het Afrikaansche volk, dat in een zonderlinge begripsverwarring meent, dat de kaffers aangewezen zijn tot den arbeid, en de arbeid den blanken man ontsiert. 't is glad verkeerd gezien. Door den ganschen Bijbel heen gaat het woord „Werk”. Het geldt voor den zwarte maar niet minder voor den blanke. „Bid en werk”, zegt Jezus. Een volk, dat niet werkt gaat ten onder.

Het verdort, het verkwijnt; maar op den arbeid rust de zegen van den allerhoogste...”

In de Junimaand van 1923 was Penning weer in het vaderland terug en aansloots valte hij het werk aan, dat uit deze reis resulteerde: hij begon met de bearbeiding van de boeken, welke uitgave hij met een uitgeverscombinatie geaccordeerd had. En vooral, hij ving de stelselmatige propaganda aan voor emigratie naar Zuid-Afrika, om de natuurlijke band tusschen Zuid-Afrika en Nederland te bechler te doen worden. Hij voerde die propaganda door middel van zijn alom bekend geworden lezingen met lichtbeelden en hij deed het met groot enthousiasme en bij zijn persoon behoorende activiteit. Stad en land reisde hij af. In het winterhalfjaar, uiteraard de tijd voor zulke vergaderingen, had hij een algemeen spoorabonnement en uitgenoodigd door comité's of verenigingen, kwam hij op de kleinste plaatsjes, teen dorp was hem te klein of te afgelegen, om daar over het volk te vertellen, dat hem zoo lief was, en als de kas geen behoorlijk honorarium toeliet, dan aanvaardde hij, wat men had. Hoe intensief Penning dit

zware werk deed moge blijken uit de cijfers, die de aantallen van deze lezingen aangeven: in de winters 1923—1924 waren ze achtereenvolgens: 97, 110, 142 en tusschen September en December 1926: 42.

Bijna dagelijks dus, gerekend dan naar de voor lezingen geschikte dagen van de week, was Penning in de weer. En die lezingen vreekten hem nooit. Hij vertelde natuurlijk dagen achtereenvolgens hetzelfde, maar voor zijn gehoor was alles nieuw en altijd waren de zaken tjokvol, zoo goed in de steden als op het platte land. Verschillende bladen, comité's, particulieren organiseerden ze, volgens een geheel systeem met bonnen en „affiches” en — de cijfers wijzen het uit — de belangstelling groeide met het jaar, zeker voor een deel ook door de opgetogen krantenverslagen, die overal en vaak drie, vier keer in één week, op deze lezingen de aandacht vestigden. De bekendheid, die Penning aldus verwierf, kwam ook weer aan den verkoop van zijn boeken ten goede, zoodat er een zekere wisselwerking was: de herhaalde herdrukken van sommige uitgaven in heel korten tijd bewijzen dat. Ook de boeken, die voortvloeiden uit Pennings reis naar Hongarije in 1925, werden daardoor veelvuldig verkocht.

Het reizen scheen den krassen baas niet te vermoeien, maar zijn huisgenooten zagen toch in het najaar van 1926, dat zijn krachten begonnen te minderen. Van ophouden of beperken wilde hij echter niet hooren, tot hij begin December daartoe gedwongen werd: hij moest te bed. Aanvankelijk scheen de ziekte niet verontrustend, maar na Nieuwjaar verergerde de toestand tamelijk snel en op 12 Januari 1927 overleed hij.

„De Heer moet in alles geprezen worden” was zijn laatste woord. (nderbad de samenvatting van al het vele, dat hij in zijn leven gesproken had.

C. T.

OPVOEDING EN ONDERWIJS.

De Beteekenis van Pestalozzi.

I.

De stormen der Revolutie, de Napoleontische oorlogen hadden zwaar op het maatschappelijk leven gedrukt. Het was onder het wicht van wee als ingestort, plagenslagen. Voor velen was het een bewijs, dat de toestanden en verhoudingen zedelijk rot waren geweest.

Vernieuwing had men door de Revolutie willen brengen, maar verder dan ooit waren vrede en heil gevlocht. En Napoleons geweld had ze niet nader gebracht. Zoo was in het begin der 19de eeuw op den akker het teere groen gaan spruiten van de meening, dat slechts door innerlijke vernieuwing van den mensch zelf de groote zielerust en zielewelvaart verworven kon worden.

Eenerzijds prikkelde dit sommige kringen tot bijbelverspreiding, opdat het zuchtend menschen in Gods Woord zou vinden, wat het zocht. Bijbelgenootschappen werden opgericht. De volksopvoeder Oberlin uit het Steintal was het middelpunt van zulk een kring, uit sommige waarvan God later het Réveil deed opbloeien.

Maar zij vormden slechts een minderheid. De groote massa der ontwikkelden behoorde tot de kringen der „Verlichten”, tot de Heeren en Dames der Aufklärung, en dezen verwachtten natuurlijk meer heil van wat uit den mensch kwam, van nieuwe methoden om den mensch te vormen en te hervormen.

Zondag der christenheid gevierd, want het graf heeft zij bezocht.

III.

De stem uit de dooden.

En uit de graven uitgegaan zijnde... zijn zij reizen verschenen. Matth. 27:53.

Moeilijk was het den rijken man, de oogen te openen in de pijn. Hij vraagt Abraham, of iemand uit de dooden mag gaan tot zijn broeders, om hen te waarschuwen. Maar deze antwoordt: al zou ook iemand uit de dooden opstaan, zij zouden zich niet laten gezegen. En deze waarheid is wel het duidelijkst aan het licht getreden, toen Jezus stierf en opstond. De dooden hebben het graf verlaten, toen Jezus erin trok. Daarna zijn zij velen verschenen, na zijn opstanding, zooals de vertaling luiden moet. Hoe die verschijning plaats had, weten we niet; wij krijgen den indruk, dat zij meer het oog dan het oor der menschen hebben geboeid. Maar in elk geval — gezien xijn ze. Hier is nu de stem uit de dooden. Zij spreken duidelijk, en toch is ze, zonder het Woord, ongenoegzaam tot bekeering.

Let maar op. Die zichtbaarwording der opgewekte heiligen heeft aan de Joden veel te zeggen. Jezus is gedood in naam van het Oude Testament. Men zei: deze pleegt revolutie tegen de wet der vaderen, tegen Mozes en de profeten; en onzen dierbaren ouden tempel wil hij breken; weg met hem. Maar nu komen niet Galileesche visschers, niet de opstandigen van de Nazarener, maar „heiligen”, die tot het Oude Testament behoorde hebben, en geen raadslag ortegen hebben ondernomen. Jezus' rechters verschrikken. En reeds daardoor roepen ze uit: er is geen tegenstelling tusschen Jezus en Mozes; hij breekt het oude niet, want hij vervult het. De vertegen-

Hun profeet en leeraar vonden ze in Johann Heinrich Pestalozzi, 12 Januari 1746 te Zürich geboren en 17 Februari 1827 te Brugg, op het Birmfeld, gestorven.

Waar nog steeds dezelfde tegenstelling heerscht, het inwachten van heil en vrede rechtstreeks door de werking van Gods Woord en Geest, waarbij menschen mede-arbeiders mogen zijn, of het verwachten van verbetering en geluk rechtstreeks van menschenpogen, daar loont het steeds de moeite op een man als Pestalozzi, op zijn leven en sterven te letten.

Zijn leven van zelfopofferende liefde, van een jagen naar het geluk van armen en verdrukten, is daarbij verreweg het belangrijkste, omdat hij voor anderen alles, voor zichzelf niets wilde zijn. Hij heeft zich daarin vernederd, doch is verhoogd. Het eeuwfeest van zijn geboorte, de eeuwherdenking van zijn sterven, hebben gansch de paedagogische wereld in beroering en vervoering over hem gebracht.

Tegenover Herbart, die na hem kwam (en hem veel dankte), als nuchter, diep- en fijnzinnig theoreticus, is Pestalozzi allereerst opvoeder geweest, wel wat erg sentimenteel, maar zeer enthousiast. En tegenover Rousseau, die hem voorging, en aan wien hij op zijn beurt veel verschuldigd is, doch die weinig meer dan een platonisch philanthroop met enkel mooie woorden was, staat Pestalozzi als de man van het pogen, van de daad, als paedagogisch philanthroop, die zelf ijsselijk geleden heeft.

Maar ook naar zijn woorden is het goed luisteren. Zijn gedachten zijn waard — zij het kritisch — nagedacht te worden. Michelet noemt Pestalozzi een evangelist van de moderne opvoeding. Bij Hebert Quick is hij de herenigde hervormer der opvoeding. Karl Schmidt in zijn „Geschichte der Erziehung” heeft hem de koning der paedagogie, de profeet van de nieuwe opvoeding.

En Pestalozzi zelf dient zich aldus aan: Ik heb mijn leven lang niets anders gewild en nog wil ik niets anders, dan het goede voor het volk, dat ik liefheb, en welks ellende ik gevoel als weinigen ze gevoelen.

Zijn tachtigjarige leven van droomen, peinzen en werken door, leidde deze gedachte hem: de wegen te zoeken om door beter onderwijs de wedergeboorte van de menschheid te bewerken.

In een gesprek met een peinzend man uit Thibingen, onderwijl zijn toekomstige helpers: Krüsi, Tobler en Buss aandachtig luisterden, bracht hij zijn streven aldus in beeld:

Het huis der maatschappij heeft vele verdiepingen. De armen zitten opgesloten in den kelder. De luiken zijn hoog en daardoor schemert daar slechts een bleek verschijnsel van den heerlijken zonnegloed en het lieflijk avondrood. Wij ontwikkelde burgers bewonen een hoogere verdieping van het huis der maatschappij en genieten van het volle zonnelicht.

Welnu, ik wil trappen van ontwikkeling bouwen, waarlangs de armoe naar boven klimmen kan.

Hij had ingezien: Niet door weldadigheid wordt het kwaad van het pauperisme bestreden. De armoe moet aan den armen kunnen gaan.

Werkend moet ze zich ontwikkelen.

Handenarbeid, spinnen, weven, landbouw moet ze leeren en aldus ook geestelijk zich ontwikkelen.

Liefdadigheid zonder meer begraaft de gerechtigheid in den mestkuil der genade. Broederschap wordt daardoor nooit bereikt. De rijke kan niet zijn de broeder van den arme. Geven en nemen scheiden hun zielen.

* * *

woordigers van Israëls heilaverwachting wijzen op Christus als het ware heil. De spotters hebben gezegd: anderen heeft hij verlost; doch het is gedaan met zijn verlossingsdaad. Maar uit de andere wereld klinkt een stem, die zegt: hij kan zelfs in zijn dood nog verlossen. Als Herodes ervan gehoord heeft — en waarom niet? — dan zal het hem wel weer geschied hebben... hij was immers al lang bang, dat de dooden zoo maar over de wereld liepen, o.a. de Dooper?

Toch heeft dit teken Jeruzalem niet bekeerd. En dat is geen wonder. Het teken, zelfs uit de dooden, bekeert niet: alleen het Woord doet het. Ook dit teken is een teken alleen den geloovigen. Want de ongelovigen kunnen het gebruiken als een prachtig argument tegen de prediking, dat Jezus geheel éénig is. Zegt iemand, dat Jezus leeft, en dat dat zoo'n heel, heel groot mysterie is? Maar de huurvrouw van de straat heeft nog pas in kleuren en geuren verteld, dat zij ook van anderen die gestorven waren, het bewijs heeft gehad, dat ze leefden... Wlen moet men nu gelooven? Als er zooveel dooden levend worden, wie is uit die allen toch wel dan de Bizondere?

Ja, God heeft veel gewaagd; als iemand een wonder vermenigvuldigt, dan dalen de papieren van het wonder. Als God bij getallen dooden opwekt om en de bij Paascheest, ja, wie is dan onder die opgewekten de Christus? Zijn ze niet allen christussen? Maar als ze het allen zijn, dan is het niet één. Zoo kan het ongelooft spreken. Ook op Goeden Vrijdag en Paschen heeft God in raadselel gesproken. Een teken verklaart niets zonder het Woord.

Pestalozzi is de paedagoog der Revolutie. Niet in den zin van den verstandelijken, kouden spotter Voltaire, wiens: „Ecrasez l'infame", vernietig den eerloze, van grenzenloozen haat tegen den Christus getuigt. Neen, hij is revolutionnair in den zin van Rousseau, warm gevoelig, vol natuurlijke liefde, dweepend, alleszins als godsdienstiger. Wel heeft Pestalozzi te Brugg den vrijheidsboom gekust. Maar spottend klaagt hij aan Fichte (die evenmin als hij van uitwendige dingen heil verwacht, doch innerlijke vernieuwing van den mensch als voorwaarde stelt), dat de vrijheidsboom zoo dun en dood is, en dat de stevige wortels in de aarde ontbreken.

Moeilijk is de geest der tijden en vooral die van de decennia rondom 1800 te verstaan. Schoone religieuze ontboezemingen, in de klanken van het Bijbelsch Christendom, misleiden zoo licht. Het synthese-christendom blijft Pestalozzi in, omdat het sociale probleem: het beoefenen der „Christelijke" naastenliefde, zijn roeping bepaalde. Zei hij niet: „Geen mensch, doch on-mensch is de mensch zonder God en zonder liefde!" En ook niet: „Zoo de mensch God vergeet, vergeet hij zichzelf, want de liefde tot God is de zenuw van zijn leven!"?

Riep hij niet uit: „Zielbevredigend geloof in God, gij zijt in mijn oogen de groote grondvesting der zedelijkheid van het volk!"? Bad hij niet gedurig voor zijn arbeid onder de kinderen: „Laat mij, o God, aan de zaligheid van deze kinderen als aan mijn eigen werken met vreeze en beven!"? Wil hij niet de kinderen niet elken morgen een hoofdstuk uit den Bijbel lezen?

Zoo belooft hij tenminste in zijn boek: Lijerhard en Geerttruida. Maar zijn leerling en helper verklaart, dat hij, Ramsauer, op 16-jarigen leeftijd geen oog ooit in den Bijbel had gehad en als 26-jarige pas ontdekte, dat de Bijbel uit een Oude- en Nieuwe Testament bestond.

Het toekent den tijd, die van dit interne niet afwist, dat men Pestalozzi als paedagoog aanvaardde.

Hoezeer staat onze eeuw bij haar voorgangster in algemeen Bijbelsche religiositeit ten achter. Welk een verval!

Maar het echt Bijbelsch Christendom, hoezeer het in Pestalozzi's hart wellicht een plaats vond, wordt in zijn geschriften en inrichtingen gemist. Daarin is hij de revolutionnair.

Jezus kent hij er als wijs en deugdzaam mensch, maar niet als de Zaligmaker, als de Verzoener der zonden, de Volksoverwinnaar.

Pestalozzi moge met het sierraad der deemoedigheid zijn bekleed geweest, de liefde moge hem in al zijn doen doordringen en geleid hebben, in zijn geschriften en in zijn practisch werken komt duidelijk aan het licht, dat zijner niet is het Christendom der Schriften. Wat hij aan religie toont is als een boom, afgehouwen van zijn wortels, en als kerstboom in zijn levenstuint geplaatst. De dood woelt er in. Het groen siert hem nog, maar vruchten zullen er niet aan groeien, ook al imiteert de mensch zulks met de schoonst aangeboden.

STRIKWERDA.

ZENDING EN EVANGELISATIE.

Japan nog een Zendingsakker?

De vraag, of Japan nog een zendingsakker is, kan vreemd schijnen. Wie twijfelt daaraan? Het staat voor een ieder wel vast, dat in Japan de zending nog moet blijven arbeiden. Het handelt toch slechts op zendingsakker te zijn, als het een Christenland geworden is; doch wie heeft ervan gehoord, dat het zoover reeds gekomen is?

Wel is bekend, dat Japan, evenals China, in het midden der belangstelling van de zendingsvrienden heeft gestaan. Maar dat de arbeid zooveel vrucht heeft gedragen, dat de Christelijke kerk er triumfeert, wie heeft ervan gelezen?

Zeker, Japan is een cultuurland; of liever, het heeft de Westersche cultuur aangenomen; maar de Westersche cultuur is nog niet hetzelfde als het Christendom. Zelfs heeft „De Standaard" eenige dagen geleden in een hoofdartikel uitdrukkelijk gewezen op het onderscheid tusschen deze twee, en de noodzakelijkheid bepleit, om in ons Indië toch vooral te brengen een cultuur, die vrucht is van en onlosmakelijk is verbonden met het Christendom.

Nu, dat in Japan de christelijke cultuur zou hebben gezegevierd, kan op rechtmatige gronden worden betwijfeld.

Op de vraag, of Japan nog zendingsakker is, zal dus bevestigend moeten worden geantwoord.

In Amerika denkt men er echter anders over. En de gedachte is overheerschend geworden, dat de zending in Japan haar doel bereikt heeft en alzoo daar zich terugtrekken kan.

Een zendingscorporatie, welke vele jaren een vooraanstaande plaats in de christelijke beweging innam, heeft reeds geadviseerd langzamerhand zich van alles los te maken. Sommige vereenigingen hebben reeds opgehouden de ledige plaatsen der zendingsarbeiders te bezetten. Ja, zelfs hebben alle zendingsgenootschappen hun uitgaven voor het werk in Japan sterk verminderd. Het werk wordt dan ook aan alle kanten sterk ingeperkt. Het meeste wat gedaan wordt is het werk op dezelfde hoogte te houden.

Is dit goed gezien en juist gehandeld? Dan is er reden tot juichen. Wat een triomf zou het zijn, als de zending inderdaad uit Japan kon heengaan, omdat het Christendom heeft gezegevierd.

Echter, slechts groote oppervlakkigheid kan dit meenen.

Men zegt dan ook niet in Amerika, dat Japan een christenland geworden is! Doch wel, dat de christelijke kerk zoo sterk geworden is, dat zij nu voortaan den arbeid onder de Heidenen kan verrichten; het zendingswerk zou dan door de Inlandsche kerk kunnen worden overgenomen. De kerk is in staat om zichzelf te onderhouden en zichzelf te regeren; dus is zij ook wel bij machte zichzelf uit te breiden.

Al kan de zending dus niet heengaan, omdat Japan geheel is gechristianiseerd, doch alleen omdat de christelijke kerk aldaar het zendingswerk van de Amerikanen met name kan overnemen en voortzetten, dan zou dit toch reeds van geweldige betekenis zijn.

Maar kan dit? Of moet hier van een te groot optimisme worden gesproken?

In „The Int. Rev. of Missions" wordt in een artikel: „The unfinished task in Japan" de vraag ontkennend beantwoord, of de zending uit Japan kan heengaan. De schrijver van dit artikel is Rev. William Axling, die tot oordeelen volkomen bevoegd is. Meer dan 25 jaren was hij zendeling voor een Baptistische vereeniging, terwijl hij tegenwoordig optreedt als secretaris van den christelijk nationalen Zendingsraad in Japan.

Het kan zijn nut hebben naar dezen deskundige te hooren. Wij leven zóó met den arbeid in ons Indië mee, dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat wij vergeten den blik te laten gaan over heel den wereldakker.

God heeft er wonderen gedaan; maar daarom is Japan nog volstrekt niet een Christenland. Ook kan niet worden gezegd, dat de Japansche kerk nu verder wel alleen het werk kan doen te midden van haar heidensche landgenooten.

Geven wij dan eerst eenige cijfers, waaruit blijkt, hoe gezegeerd de zending er heeft gearbeid. Daarna zullen wij aantoonen, dat nog maar een betrekkelijk klein gedeelte op het Heidendom veroverd is, en Japan als geheel nog zeer verre van Christus is verwijderd.

Japan tellt ongeveer 150.000 Protestantsche Christenen.

Voorts zijn er 1690 kerken, behalve dat er nog op 570 plaatsen gepredikt wordt. Van deze 1690 kerken zijn er 331, die volkomen zelfstandig zijn.

In deze kerken treden Inlandsche leeraars op; terwijl onze zending op Java nog maar één Javaanschen predikant heeft, zijn er in Japan honderden Japansche predikanten.

Deze kerken hebben vele christelijke vereenigingen en organisaties in eigen omgeving opgericht, doch tevens het zendingswerk ter hand genomen in Korea, Manchoeije, Formosa, China en de Zuidzee-Eilanden, waar zij ook reeds vele kerken mochten stichten.

Doch daarmee is nog lang niet alles gezegd. Laten wij Rev. Axling even aan het woord.

„Het Christendom heeft met name zijn overwinningen behaald in den intelligenten, steeds toenemenden en invloedrijken middestand.

Het heeft een afgeheele omkeer gebracht in de sociale en zedelijke opvattingen van het volk.

Het heeft de vrouw uit haar lagen staat opgeheven.

Het heeft de pers en de literatuur geïnspireerd met nieuwe ideeën en idealen.

Het heeft het Boeddhisme in die mate doorzuurd, dat heden ten dage de leiders van dezen godsdienst denken en spreken in christelijke termen en hun plannen gieten in een christelijken vorm.

Het heeft als het ware een steunpunt gezet op schier alle deelen van het leven van het volk."

Dit wil dus heel wat zeggen! En toch is het er nog verre vandaan, om te zeggen, dat de zending haar doel bereikt heeft en zich nu wel terugtrekken kan.

Laten de feiten spreken.

Wat zijn 150.000 Christenen op meer dan 60 miljoen menschen, het getal der inwoners van het eigenlijk Japan?

Toen 70 jaar geleden het zendingswerk er werd aangevat, telde de bevolking nog tusschen de 25 en 30 miljoen; elk jaar groeit het getal met 600.000 à 700.000. Dus ieder jaar komen er meer dan driemaal zooveel heidenkinderen bij als er na 70 jaar arbeiden Christenen zijn! Lijkt de toestand niet hopeloos? Kan men dan wel zeggen: de zending moet maar heengaan?

Neem nu eens een paar steden. In Tokio gaat de bevolking reeds boven de 2½ miljoen. En hoe weinigen kennen daar den naam van Jezus? Osaka ging in korten tijd meer dan één miljoen vooruit en wordt de grootste stad van het Oosten genoemd. Maar niemand zal ze toch een christelijke stad kunnen noemen?

De groei der steden is vooral toe te schrijven aan industrie en handel. Industrie-voorsteden van 30 tot 100 duizend bewoners zijn als paddestoelen uit den grond opgeschoten. Handelscentra hebben de kaart van het land overdekt. En deze allen zijn nog niet eens in aanraking met de zending gekomen.

Zoo onverwacht en snel was hun opkomst, dat de zending onmogelijk de macht en de middelen kon vinden om ze te heerken. Indien de zending zo niet haastig gaat arbeiden, zullen al deze industriele en commerciële krachten aangewend worden in den grooten strijd tegen de christelijke mogendheden.

Zeker, het Christendom heeft beslag gelegd op den middenstand. Doch niet geheel! En dan, er zijn drie miljoen menschen werkzaam in de paddestoelen-factories, waarvan meer dan 1 miljoen meisjes, die ver verwijderd zijn van de wakende zorg van het onderlijk huis; 700.000 jonge vrouwen zijn werkzaam in de draaikolken van het vuile handelswezen; 514.000 dienstheden zijn blootgesteld aan de verzoeken van de groote steden. Er zijn 2½ miljoen visschers, 400.000 zeelieden, 500.000 zwomers in de mijnen, onder wie 83.000 vrouwen zijn. Honderdduizenden van armen zijn opeengehoopt in veel te enge kamers. En zoo zouden wij door kunnen gaan. En er is niemand, die zorgt voor het heil van hun ziel. De zending heeft er geen arbeiders voor.

Hetzelfde moet worden gezegd van de Japansche jeugd.

Er is een heel het volk overspannende Jonge Mannen Vereeniging, die 3 miljoen leden telt. Een andere organisatie heeft meer dan 2 miljoen leden. En tot dusver bleef alle christelijke arbeid van en onder hen verre!

Japan heeft 600.000 studenten; aan vier der universiteiten te Tokio alleen studeeren er 33.000. Deze studenten zijn de Japannezen der naaste toekomst. Zoo als zij doen doet Japan. En ach, ook onder hen is de christelijke actie zoo goed als nihil.

Rev. Axling berekent, dat 36.000.000 zonen en dochteren des volks, samen uitmakend 80 pct. der bevolking, nog absoluut buiten aanraking zijn van het Evangelie, in ieder geval niet onder hen gearbeid wordt.

Overzien wij dit alles, dan antwoorden wij met vrijmoedigheid op de vraag: Is Japan nog een zendingsakker? ja. Trekke Amerika zich toch niet terug. Het staat toch wel vast, dat de betrekkelijk weinige kerken tegen dezen ontzaglijken arbeid alleen niet zijn opgewassen.

J. D. W.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN.

Hoe noode heb ik deze rubriek zoo langen tijd moeten laten rusten; ander werk nam schier al den tijd, dien ik voor de verzorging daarvan uittrok, in beslag. Direct wil ik dan nu maar beginnen mede te deelen, dat de derde algemeene vergadering van de Oostersche Afdeeling van de Presbyteriale Alliantie dit jaar op het vasteland van Europa zal worden gehouden en wel, zoo God wil, van 3 tot 12 September te Budapest. De ouderen onder onze lezers zullen zich herinneren, dat voor ruim twintig jaren, toen de zooveelste vergadering dezer Alliantie te Toronto werd gehouden, uit ons midden aldaar waren de Proff. Bavinek en Wielenga en dat later eveneens in Amerika ter vergadering was Prof. van Gelderen en daarna op de laatste conferentie gehouden te Cardiff in Wales, de zittingen werden bijgewoond door Mr. A. J. L. van Beeck Calkoen. Toch wil ik daaraan direct toevoegen, dat onze kerken niet officieel bij de Alliantie zijn aangesloten. Degenen, die uit ons midden ter vergadering waren, werden er beschouwd als „belangstellende" toeschouwers. Dit neemt niet weg, dat zij wel hun stem lieten hooren bij de beraadslagingen, en ook dat zij gelegenheid hadden zich te mengen onder de vele conferentieleden en zich te doen kennen en ik weet, dat zij gaarne gehoord werden. Op het congres te Toronto heeft Prof. Dr. H. Bavinek gesproken en daardoor zeer diepen indruk gemaakt, waarvan de ouderen onder de voormannen der Alliantie ons nu nog spreken en getuigen.

De vroegere secretaris Dr. Matthews, was onder ons geen onbekende. Als student hoorde ik hem te Kampen en sprak hem te Lausanne. Zijn opvolger is den onzen veel minder bekend, en hij kent de toestanden ten onzen niet best.

Dr. J. R. Fleming is een vriendelijk man, die niets liever zou willen dan dat onze kerken zich aansluiten bij de Alliantie. Reeds nu kwam het verzoek om afgevaardigden te willen benoemen voor de herfstvergadering in Budapest. Ja hij schrijft er bij, wel wetende, dat wij geen afgevaardigden in den eigenlijken zin van dit woord kunnen zenden; „doch ook anderen zijn evenzeer welkom als belangstellende bezoekers."

Nu staat, dunkt mij, één ding vast en dat is, dat uit ons midden vertegenwoordigers moeten zijn in September te Budapest. Wij zijn dat verplicht aan onze vrienden in Hongarije; niet minder geldt dit in verband met de gereformeerde actie in Duitschland en Zwitserland. Als wij ons van deze vergadering te Budapest afzijdig houden dan is het gevaar niet denkbeeldig, dat wij de gereformeerde actie in Hongarije grootelijks schaden. Die jonge beweging zal zich op het congres niet onbetuigd laten. Voor en na de conferentie moeten wij met hen samensprekingen kunnen houden. Het is daarom dunkt mij erg jammer, dat

de syn-
komi-
ten,
ber a-
zijn g-
te Bu-
hebbe-
het oc-
de sy-

Voo-
maal z-
Honga-
welk-
zijn, l-
ing, d-
zijn
sta-
te ve-
nem d-
wél w-
kunne-
officie-
nieten-
wacht.

Het-
zakelij-
ons n-
format-
bij on-
gelijk-
en me-
land?
gewor-
twistza-
heimel-
het ho-
zou n-
meerde-
te mog-
geloof-
invloed-
riente-
vermoe-
onze k-
Echt-
velen c-
in beg-
aan d-
trekken-
In S-
ken; m-
ons be-

Baz-
vieren,
doch d-
Het is-
Aurec-
deze is-
miskens-
beroep-
was art-
in het-
aansche-
van de-
zelfde-
waarin-
siderius-

Dr. H-
Theol-

Laa-
dezen-
spreek-
en de-
woord-
broede-
van p-
wezen-
oncont-
mes v-
zoo in-
worden-
worden-
Bavi-
te mo-
tegen-
leest z-
handel-
leven,
gedaan-
in om-
heeft t-
van P-
En v-
ik zou-
van d-
na mij-
Natuur-
zijn ov-
en d e-
lij ge-
fiet al-
En be-
eigenlij-
Deze-
en: tee-